

R E S P O N S .

Non potuit praedictus aliena Doctrina Index penitentiam istam recta conscientia recipere, nec ante, nec post tentatam eorum studitionem, qui ad eum accesserunt, ut ad Beneficia promoverentur. Quicquid etiam, cum ejusmodi simonia sit realis, Concilium Tridentinum sic declarat: „Caveantque Examinatores ne quidquam proflus occasione hujus examinis, nec ante, nec post accipiunt; alioquin simoniae vitium, tam ipsi, quam alii dantes incurvant, a qua abfolvi nequeant, nisi diuinus Beneficiis, que quodcumque etiam annua teat obtinebant, & ad alia posterum inhabiles reddantur: „Quae verba sunt ipsius laudati Concili.

C A S U S L X .

EUSTRATES Sacerdos calicem habens tres pondere decessus pendente, eis uniusquisque, addito manu pretio, pretio erat libarum triginta quinque, cum Hieronymo vendidit, pretio 125. librarum, propterea quod iste consecratus est, & nisi fuerit consecratione donatus, Hieronymo incubuerit iter decem leucarum scapulare, ut eum secum deferret conferendum. Num ejusmodi venditio vacat omni simoniae vitio?

R E S P O N S .

Non licuit praedicto sacerdoti Calicem, de quo quæstio proponitur, ultra veram illius estimacionem Hieronymo vendere ratione consecrationis, qua donatus erat, quin sece confirmeret realis simoniae peccato, quæ divino iure interdicta est. Cum enim consecratio Calicis sit quidpiam mere spirituale, nec afflenda est pretio pecuniae, nec in quocumque caufo potest ingredi commercium: „Vita sacra dicitur S. Thomas (a), nullo modo ratio ne consecrationis vendenda fuit, ut scilicet pro consecratione eorum aliquip plus exigitur. Tamen in necessitate Ecclesie possunt vendi ex parte eius, quod in eis non est spirituale, scilicet materia auri, & argenti. Et rursum venduntur Ecclesiasticæ perlonæ, possunt integra vendi. Si autem venduntur aliis non ad ultimam Ecclesiam, debent prius frangi præmissa oratione, ne sancta ab aliis trahentur, quam a ministris Ecclesie.

C A S U S L X I .

CALICIS quem tenebat desiderium adipiscendi quendam sacrum Reliquiarum thecam argenteam plenam Sandorum omnibus, quem Metellus possidebat, cum de eadem duas minas eidem obtinet. Metelluseam ei celsit pro consitro praedicto pretio. Nonne alio simonia cum haberet istaventidio?

R E S P O N S .

Est idem iudicium ferendum de vendita ista sacrum Reliquiarum theca, quod S. Thomas statuit de venditione valorum sacram, hoc est, quemadmodum potest, absque simonia vas aliquod sacram vendi justo pretio, quod materia valere, ex qua confit, nec vendi potest aut enim carius ratione sua consecrationis, quin inde incurvar in simonia; ita posse vel emi, vel vendi aliquam sacram Reliquiarum thecam, modo nec ematur nec vendatur ultra pretium justam materiam, ex qua confundatur. Quoniam si pretium excedet valorem materie, simoniae vorer: siquidem, quod ultius excutoret, non posset dari nisi ratione reliquiarum sacram, quae in eadem continentur: quæ quidem Reliquiarum, cum sint aliquid rei sacrae, non possunt pretio pecuniae ullatenus estimari. Atque hoc ipsum est, quod sicut omnino strictissime prohibetur a IV. Generali Concilio Lateranensi, cui presidebat Innocentius III. cuius Decretum legitur in corpore Decretalium (b). Quod idem quo plurimæ facili ante celebrationem prefati Concilii prohibuerunt Imperatores Honorius atque Theodosius, ut colligatur ex una quadam ex eorum legibus in Codice relata (c), quæ concilij quilibet alia facultatis Communitas (f).

(b) C. cum ex co. fin. de re. liqui. & v. neratione fat. forum l. 1. t.

(c) L. Nemo 2. cod. de sacerdantia eccl. l. 1. t.

(d)

pitur istis verbis: Nemo Martires diffabat, nemo mercede. Ad que verba Glossa notat in Greco legi istis dñis dñs dñs nmpn, id est nemo Sanctorum reliquias mercede.

Quæ deciso tota contentit communis omnium tum Theologorum, tum Canonistarum Doctrinæ (d). At opera pretium est observare, de eo apud eos convenire, scilicet, prout licet Reliquias sacras emere, cum eo fine emuntur, ut manibus infidelium, haeticorum percipiant, eadem ratione, quæ licet pecuniam donare, ut quis ab iniqua vexatione, quam patitur occasione Beneficii alicuius, de quo fibi fuit legitime provisum, sepe possit expedire.

C A S U S L X I I .

GERMANA, cum accessit ad Monasterium de S. Gertrude, exigenti Communitei perfolvit 250. libras loco pensionis, quæ per annum suæ probationis decurrit, quanquam praeditum Monasterium magnis admodum opibus abundaret. Nonne in eo simoniaco aliud occurrit?

R E S P O N S .

Constat, in eo nihil quidquam occurrere simoniaca pravitatis, quoniam virgo Novititia jure non gaudet, sepe fuscit Monasterii sumptibus, in quo Religionis probationis curriculum pergit, quibulumque divitius, & copibus valeat illud Monasterium: cum ius ejusmodi non acquiratur nisi ex solemani Religionis votorum nuncupatione. Quamobrem, quando Concilium Tridentinum prohibet, ne quidquam ante Religionis probitionem emissum donetur, excepti que necessaria sunt tum ad victimum tum ad vestitum currente tempore probationis. „Sed neque ante probitionem, excepto victimis, & vestitu novitii, vel novitiae illius temporis, quo in probatione est, quocumque pretextu a parentibus, vel propinquis, aut Curatoribus suis Monasterio aliud ex bonis ejusdem tribuat (e).

C A S U S L X I I I .

AUBIERGIA in animo habens Religionem ingredi in quodam Monasterio Monialium de ordine S. Bernardi, fuit a Primaria, & Communitate praediti Monasterii ad probationem admissa, confessio prius inter prefatas Moniales, & ipsius Patrem iuxta formas consuetas contractu, quo stipulatio verbi concepta fertur: 1. Præter summam 300. librarum, quam ipse numeratur est loco pensionis, quæ decurrit per annum probationis fuz filia, futurum etiam, ut teneatur solvens dampnas impensum Medicorum, medicamentum, quibus ipsi futurum opus est, occurrente caufo, quod currente praedito anno, morbum aliquem contrahat. 2. Si per eundem annum ipsa decadat, futurum quoque ut summam 300. librarum Monasterio memorato perfolvat, tam pro aliis expensis, quæ durante ipsius morbo fuerint factæ, quam pro funerariis impensis ipsius exequiarum. Num praedita stipulatio vitio caret simoniae?

R E S P O N S .

Nihil simoniæ labis habet conventionem, de qua questione est in proposta specie. Neque etenim illa ratione spectat ad coaptationem Aubiergia in Religionem, nec ad eandem ad solemnum Religionis votorum nuncupationem admittendam. Adeo ut prefata virgo non consideranda sit per curriculum sua probationis, nisi ut alia persona quæcumque privata, quæ, pœna aliqua mercede, de facultatis aliecius Communitei mensa convivaret. Sicut igitur Pater aliquis obligaretur ad præstandas praedita Communitei impensas, omnes confendas in curandum morbum fuz filia, & funerariis expensas, si ipsa morbo eodem abumeretur; sic etiam justus est, Religionis Communitei refundi sumptus ejusmodi ac prædictas impensas, cum aliqua ibidem virgo morbo corripitur, aut decedit intra annum sua probationis; siquidem Religionis Communitei non sit pejoris conditionis, quam quilibet alia facultatis Communitas (f).

G.

S I M O N I A .

427

C A S U S L X I V .

omnino interest, quod iuxta S. Thomam (e): „Cum possessione aliquip loci Religio non sufficiunt (e) S. Th. lxx. q. 25. q. 2. a. 24. qui in loco illo vult Deo servire, non quasi prout Religio in Monasterio quodam locupletissimo, Primariam, quæ eidem præponitur, adit; & mentem ei suam ea de se appetens, offert omnia bona sua donare Monasterio, quæ quidem illius bona consistunt in prædio quodam luculentissimo, quod reddere confuerit 1000. nummos census anni. Primaria ex unanimitate Communitei consensu cam recipit factamque ab eadem conditionem acceptat, & peracta probationis illius anno, ad solemnum Professionem admittit. Nonne in toto prædicto negotio simoniaco aliud quid occurrit?

R E S P O N S .

Ne simonia quidem umbra deprehenditur in toto illo negotio, si redi fuerit ex utraque parte intentio, & ab omni face terrena cupiditatibus expurgata. Ratio est, quia nunquam fuit ab Ecclesia prohibitum, us, quod Monasterium ultra, nemini exigente, ab ingredientibus Religionis neminem offert, acceptum. Quin potius ejusmodi donations habuit semper ut omnino legitimis, quemadmodum apertum est ex Regula S. Benedicti (a): unde declarant Episcopi congregari in postremo Provinciali Concilio Rhenensi, quod habitum fuere a Cardinali de Guise anno 1583. & confirmatum atque approbatum a summo Pontifice Gregorio XIII. 30. Julii anni sequentis (b): Approbamus tamen, & laudamus eleemosynas; etiam capias, ab ingredientibus sponte collatas.

Diximus: si recte sterit ex utraque parte intentio, & ab omni face terrena cupiditatibus expurgata; hoc est, modo: 1. Petronilla non intendat propter bonus, quod sepe donaturam offert, inducere Communitei, ad illam recipiendam, 2. Nec Primaria Monasterio, nec Moniales, ex quibus cum eadem constat Communitas, Petronillam admittant, ad solemnum votorum nuncupationem, propter bonus, quod secum Monasterio afferit; sed potius eam gratis admittant ad professionem emitendam, acceptando ipsius donum, propter sufficiences, ipsius animalis dores, quippe nunquam Ecclesiæ probatae furentur ejusmodi donationes, nisi quatenus cum eo animo conficiuntur. Atque hoc ipsum Celeberrimus Cantor de Ecclesia Parisiensi (c) aperte prioriter explicat, iis verbis:

„Si quod aliquis accedens ad Ecclesiam vel Monasterium dicat: offro me, & mea huic Ecclesiæ, vel Monasterio, ad seruendum in eo percepio. Si sine distinctione recipitur, tanus est, quod si uita necessitatibus ipsiolar, ita quod talis persona, quæ sic recipitur, si abundant locis, & sine pecunia, eo quod non habent alteri ei, qui enim recipiunt, in necessitatis corporis providerent, cum tenus facultates domus vix sufficiant iam recipiatis; nec ad eos audeant plures recipere, & si istos uita necessitatibus ipsiolar, ita quod talis persona, quæ sic recipitur, si abundant locis, & sine pecunia recipiatur Et hoc non est impossibile: licet non appareat forsitan pulchrum. Et postquam afferuit, ibi semper occurreret simonia, quando Monasterium aliquod, tenue licet, recipit aliquem propter ipsius pecuniam, cum e contrario non sit recipienda pecunia, nisi propter personam; addit: „Ubi vero pecunia recipitur propter personam, quam alias libenter recipiunt, si haberent, unde eam paucenter; non videtur esse simonia, dummodo forma cum intentione concorde: Enam tenent doctrinam Viri Sancti, Theologi, & Canonizæ, quibus congruent plurimi Concilia, atque inter alia (d) Concilia Senones anni 1528. Mediolanensis anni 1565. & Turonensis.

Quæ semel in antecessum posita ac stabilitate veritate, facili negotio dissolvitur difficultas, quæ prominut circa modum, quo Ecclœsia Religionem ingressa est. Est namque positum extra omnem prædictam controversiam, simoniaco plane esse ipsius ingressum, si Monasterium, in quo professionem emitit, cum facultatibus sufficientibus valer, quibus tunc alimenta tum cetera vita necessaria ministrare possit iis, qui illuc accedunt, ut ibidem admittantur, pro ea recipienda 5000. (e) Conc. Lateran. IV. sub. conc. Med. II. c. conc. Turon. de M. natiibus.

Quod omnino est apertum ex autoritate IV. Concilii Generalis Lateranensis (m), quod habet 54. tunc. Quod enim quæ ratione loquitur, Quoniam simoniaca lat. simonia acc.

Priusquam proposta solvatur difficultas, scire Tonis Tom. III.

N N 2 bes

benignus adeo plerisque Moniales inficiat ut vix aliquas sine preio recipiant in Sorores, pauperis praecetera videntes huiusmodi vittim palliare; ne id de cetero fiat, penitus prohibemus, statuentes ut quicunque de cetero emi commiserint praeiactem, tam recipientem quam recepta, sive si subdita, sive prelata, sive se refutatiois de suo Monasterio expellatur, ita locum ardoris regulae ad agendum perpetuam pensionem retrahendam.

Deinde predictum Concilium sic statuit quanquam ad eas, que, nondum promulgato predicto Decreto, praeiacta ratione receptae fuerint: De his autem, que anno hoc Synodale Statutum taliter sunt recepta, ita diuinus providentia, ut remore de Monasteriis, que perperam sunt ingressi, in aliis locis eisdem Ordinis celiocentris: quid si forte propter nesciam multitudinem alii negaverint comode collocari; ne dannabiliter in seculo exoriantur, recipientur in istud Monasterium, a dispensatore novo, mutatis prioribus locis, & ieiunioribus affectibus. Jubent denique laudati Sacroandi Conciliis Pates, ut memoriam Iuum Decretum eadem ratione quantum ad Regulares, quantum ad Moniales locum, & effectum obtineat. Hoc etiam circa Monachos, & alios Regulares decernimus observandum: En quia ratione Ecclesia menteam suam aperit in famosi producto Concilio, cuius Decreto ita perspicuum est, ac definitum, ut nullatenus proficiat indigentia interpretatione.

Adeo praeceps: 1. Statutum illud omnino confessore Decreto, quod II. Concilium Ni-^(a) concilium II. Ann. 787. sub Pontificatu Adrian I. jam eadem de re fecerat. " In tantum inslevit avaricia facinus in Rectores Ecclesiarum, ipsa verba sunt Conciliis proxime auctoribus, ut etiam quidam coru, qui dicuntur Religiosi, vii atque mulieres obliviscentes mandatorum Domini, decipianur, & per a-^(b) rum introitum accedunt tam ad sacramentum Ordinem, quam ad Monasticam vitam efficiant. Unde fit, ut quorum initium improba-^(c) ble est, omnia sunt projicienda, ut Magnus ait Basilius; neque enim Deo per Mammonam servire licet. Si qui ergo inventus fuerit hoc faciens, siquidem Episcopo vel Abbas exti-^(d) tent, vel quilibet de sacro Colloge; aut definat, aut deponatur juxta secundam regu-^(e) lam Sancti Chalcedonensis Concilii; Abbatis fa vero ejiciatur de Monasterio, & tradatur in alio Monasterio ad subiectum.

2. Hoc item statutum concordat etiam cum quadam Decretali, quam Alexander III. interhibet Episcopo Herefidenti in Anglia occasione Abbatum, & Monachorum de quadam Monasterio, quos suspensus declarat; quod, ad Sacerdotem tem quendam in suum ordinem aggregandum, aliquam pecuniam summanum recipient, & vale, ut predictus Sacerdos in aliud Monasterium discedat. En verba sequuntur laudatae Decretales: Quoniam ergo factum huiusmodi perniciem videtur, mandamus Abbatem, & Monachos, ad restituendum pecuniam prefato Fr. Praesbytero, tam indigne accepimus, compellamus, & Abbatem & Majoras personas Monasterii pro tanta pravaitate excusu ab officiis ex-^(f) cusionis suspendeni, principias dicto F. ut in alio Mo-^(g) nasterio in heliu Monastri Deo studeant, deferire.

3. Quadrat quoque Decretum superius allegatum ad aliam Decretalem, que Authorum habet Clementem III., (e), & referunt in Corpus Juris; atque ad alias plurimas Decretales (d), quas compendiaria causa, facit si ibidem ad marginem indicare.

4. Quibus predictis autoritatum testimonis ad dictam potest pondus Concilii Francoroviensis, quod actuum est anno 794. Concilii Turonensis sub Alexandre III. anni 1162. Concilii Senonensis anni 1485. Et Concilii in eadem Provincia a Car-^(h) dinali du Prat anno 1528, congregati (e).

Qua quidem ex predictarum autoritatibus tan-

tum habeantur, cum Sancto Antonino Ar-

chispisco Florentino (f), inordinatum profus

de mobiliis,

(f) S. Anton.

2 part. summa-

rheo. rite. f.

rimos secum afferant, ad Religiolum professio-

nem admittantur. Quod quidem aut laudatus San-

ctus, eo magis deplorandum est quod, quo lo-^(g) cuplicatoria sunt Monasteria, eo summa pecunia-^(h) rum ingentiorum ab illis exigantur, qui ibidem sibi recipi petunt. Secunda (conclusio) quod si Monasterium sit abundantia; nullus debet ibi esse tra-⁽ⁱ⁾ butus de temporalibus in receptione: En hoc est contra communem abusum: quia quanto Monasterium est abundantia, tanto volunt & majores doce. Atque revera quidem, cum secundum communem omnium tum Theologorum, tum Canonistarum, committatur peccatum simoniae, quando pro spirituali, vel pro spirituali anexo recipiunt aliquas temporalis, & Monasterium non possit certi aliquid recipere nisi pro spirituali; quoniam, siquidem opibus a possessionibus abundet, habet, unde temporalia possit recipere ad Religiosum profesionem submittit, & tenetur, ad eadem illis sup-^(j) peditanda eo ipso, quod de redditibus suis bene constitutum sit, ut praecipiunt Concilia; sequitur quidquid exigit, praetexta causa sustentationis, il-^(k) lud idem ab eo sub elemo praetexto profus exigit; quemadmodum continget patri alicui be-^(l) nominato, qui emendaret, unde posset eum sustinere, quem paupiem esse simularet, quemque, utpote filium suum obligaretur, ad gratiou-^(m) tem proficiat indigentia interpretatione.

Ademus praeceps: 1. Statutum illud omnino confessore Decreto, quod II. Concilium Ni-^(a) concilium II. Ann. 787. sub Pontificatu Adrian I. jam eadem de re fecerat. " In tantum inslevit avaricia facinus in Rectores Ecclesiarum, ipsa verba sunt Conciliis proxime au-^(b) toribus, ut etiam quidam coru, qui dicuntur Religiosi, vii atque mulieres obliviscentes mandatorum Domini, decipianur, & per a-^(c) rum introitum accedunt tam ad sacramentum Ordinem, quam ad Monasticam vitam efficiant. Unde fit, ut quorum initium improba-^(d) ble est, omnia sunt projicienda, ut Magnus ait Basilius; neque enim Deo per Mammonam servire licet. Si qui ergo inventus fuerit hoc faciens, siquidem Episcopo vel Abbas exti-^(e) tent, vel quilibet de sacro Colloge; aut definat, aut deponatur juxta secundam regu-^(f) lam Sancti Chalcedonensis Concilii; Abbatis fa vero ejiciatur de Monasterio, & tradatur in alio Monasterio ad subiectum.

2. Hoc item statutum concordat etiam cum quadam Decretali, quam Alexander III. interhibet Episcopo Herefidenti in Anglia occasione Abbatum, & Monachorum de quadam Monasterio, quos suspensus declarat; quod, ad Sacerdotem tem quendam in suum ordinem aggregandum, aliquam pecuniam summanum recipient, & vale, ut predictus Sacerdos in aliud Monasterium discedat. En verba sequuntur laudatae Decretales: Quoniam ergo factum huiusmodi perniciem videtur, mandamus Abbatem, & Monachos, ad restituendum pecuniam prefato Fr. Praesbytero, tam indigne accepimus, compellamus, & Abbatem & Majoras personas Monasterii pro tanta pravaitate excusu ab officiis ex-^(g) cusionis suspendeni, principias dicto F. ut in alio Mo-^(h) nasterio in heliu Monastri Deo studeant, deferire.

3. Quadrat quoque Decretum superius allegatum ad aliam Decretalem, que Authorum habet Clementem III., (e), & referunt in Corpus Juris; atque ad alias plurimas Decretales (d), quas compendiaria causa, facit si ibidem ad marginem indicare.

4. Quibus predictis autoritatum testimonis ad dictam potest pondus Concilii Francoroviensis, quod actuum est anno 794. Concilii Turonensis sub Alexandre III. anni 1162. Concilii Senonensis anni 1485. Et Concilii in eadem Provincia a Car-⁽ⁱ⁾ dinali du Prat anno 1528, congregati (e).

Qua quidem ex predictarum autoritatibus tan-

tum habeantur, cum Sancto Antonino Ar-

chispisco Florentino (f), inordinatum profus

de mobiliis,

(f) S. Anton.

2 part. summa-

rheo. rite. f.

rimos secum afferant, ad Religiolum professio-

nem admittantur. Quod quidem aut laudatus San-

, intelligendo de exactione coactoria, ita quod ejicitur, si non dederit, sed quod in omnibus servetur debitus modus, & recta intentio, & quod hoc habeat locum, ubi est consuetudo com-^(a) munis, & diuina fuit supra dictum est, per quam & ante dicta Constitutione Bonifacii, & alteri Urbani V. incipienti: Ne in vinea Domini, prohibent, hujusmodi temporalia ab ingredientibus Monasteria quovis modo peti, vel exigi derogatum exigit. Tuttis tamen est, quod nihil petatur, vel exigitur, nec in hujusmodi Monasteriis ultra numerum earum, que sine penuria sustentari possunt, aliqua summa tecum pietat, & si aliqua peti recipi, dicatur ei; quod Monasterium non potest eam recipere; quia non habet, unde ipsam valeat sustentare.

Cui celeberrimae decisioni totus congruit (a)

Dionysius Carthusianus; post relatas etiam ab ipso Constitutionem Bonifacii VIII. & Constitutionem Urbani V. quas citant predicti Docto-^(b) res, ponit primo loco, ac statutum illud principale: Secundum Philosophum in Ethice entia necessaria est in Legibus humanis, in quibus magis attendendum est ad causam, que moveat Legisla-^(c) torem, quam ad verba Legis; quod probat iste verbis S. Hilarius (b): Non sermoni res, sed rei debet sermo esse subiectus. Quod principium ubi laudatus insignis praeiorum pietatis Auditor affert, sic habet: Intento autem predictum Constitutionum, prime videlicet, videtur est, ne graviter Mo-^(d) nasteria per nimiam, & immoderata personarum receptionem, & tandem, deficiens temporalibus, deficiens spiritualibus, que sine eis subsisteret nequeunt, & ita si aliqua habent, & comportant sufficieniam temporalem pro vita vestitu, ali-^(e) quae vita necessaria recipiatur; non habent intentio Legislatoris, sed cum ea amplius salu-^(f) animarum. Secunde autem Constitutionis intentio esse videtur, ne exigitur aliquod tempore a persona recipienda, tanquam pretium Religiosi: quod est manifeste simoniacum. Secus autem, si exigitur aliquod tempore ex alia causa, & intentione, scilicet pro necessaria sustentatione persona recipienda, cui Monasterium de suis bonis non sufficit provide.

Quamque haec predicta decisio nostra longius iam processerit, non possumus tamen omittere quasdam hujusmodi materie necessario subiectandas observations, tum ut ipsa fiat aperiatur, tum ut etiam, que possent opponi difficultates penitus remittant, aut scrupuli conscientiae tollantur, qui circa eamdem possent recrudecere.

Prium, quod juvat observare, (c) est, quod teneantur Superiores, ac Prepositi Monasteriorum Monialium privilegio immunitatem five do-^(g) natum, five eodem non gaudentum, ad definendum, quis esse debeat Monialium numerus, ratione habita redditum ordinariorum Mo-^(h) nasteriorum, tum eleemosynarum, que de more conveuerunt eidem eidem erogari, & quorum operantur tanquam vicium, quam quod vestitu, mode secum afferas sufficieniam ac certam ad vitam suam tempus penitentem, cujus ope Monasterio non fit oneri, quemadmodum docteur a S. Thomas: quem in primo hujusmodi decisionis ingratis citavimus. Dicimus: Modo secum offerat sufficien-⁽ⁱ⁾ tam ac certam ad vita sue tempus penitentem. Sit namque predicta ita penitio in perpetuum insi-^(j) tuetur, aut ultra modum exigeret paulo pin-^(k) gior sub eo praetextu, quod praeterita damnata, & detrimenta, que Monasterio emerserint, fo-^(l) rent resarcienda: ibidem occurreret simonie labi-^(m) vitium, quippe que, cum fuisse exacta vel ab ipsa virginie, vel ab ipsis Parentibus, non posset dici causa solius compensationis oblata Monasterio: sed re ipsa intuitu virginis ipsius in Reli-⁽ⁿ⁾ gionem ingressus (e); quod tamen dictum volumus, eis omnibus integris, que possent ultro afferri, & gratuato, nullaque interveniente nec exactione, nec stipulatione, donari Monasterio vel ab ipsa metu virginie, vel ab ipsis Parentibus. Ut etenim jam observatur est, ejusmodi donationes possent, remoto probus omni simonie periculo, & confi-^(o) ci, & acceptari.

Tandem, ut omnis eximatur locus scrupulo, circa penitentem, qualem eam convenienter exigere a virginie, que ultra numerum admittitur, est accom-^(p) modanda tanta ratio agendi ad acceptorum & expen-^(q) forum rationes, que praeteritis annis accepte fuerunt, quibus potissimum constabit, quid sumptu-^(r) factum fuerit per annum, vel plurimos annos, & tunc potest ea aliquid peti solum pro necessitate, & cetera vita commodioris acceptiones, que parum juvant: sed etiam quantum ad sumptus, cibarios, & lumen-^(s) ledum, que vel Domesticia sunt, vel cedunt in

Pontis Tom. III.

N. 3 cu.

cuius auctoritas a supremo Senatu comprobata fuit 8. Maii ejusdem anni, plurima ea de re constituta fuisse, quibus potissimum standum est. Primum statutum fert, futurum, ut Monasteria possint exigere: & 500. libras penitentias ad vitam tempus Parisiorum, & 350. libras alibi, nec quidquam ulterius, quemcumque possit causa praetendi; quod quidem statutum decretum est in gratiam Carmelitarum Monialium, Religiosarum de Visitacione, & aliarum fundatarum atque institutiarum ab anno 1600. Secundum statutum habet, futurum, ut Moniales queant recipere duo millia librarum loco superiectuum domesticorum, quemque perinde, ac aequitati omnino consentaneam, que prosus respicit; quoniam contemptum est, cum opibus abundare, atque votis omnibus preoptare, ut sua filia vita Religiosa sequatur institutum. Tandem quidquid exigitur a seipso, ille concedit, propterea, quod aliam non possit inire rationem; & timeat, ne, sibi neganti in impositis conditiones descendere, reddatur sua filia, que prae se fert incredibile studium, in predicto Monasterio professionis emitenda. Non latet Rollandum, predictas Moniales peccare omnino graviter, & sepe aperata simonia prodere concescunt. Quaritur, num eadem ratione, qua illae praviter simonia contraferunt vitium?

R E S P O N S.

(a) Claudius tum est. Atque ita memor Horri (a).

C A S U S L X V I .

DIONYSIUS dedit mille nummos, quia se ipso exibebant, antequam admitteretur ad Religiosam Professionem in quadam Monasterio, cuius loca sunt sufficienti redditum affigitatione dotata; sed cujus praecipuas partes majoris aedificii necesserierat, tene in integrum sarcire, quas quidem in farciendas tota prædicta pecunia collata fuit. Dionysius in ea re bona fide egit, nec putans, sepe ullo peccato inde constringere, 1. Quoniam noviter eum ibidem invalecerat usum, ut nulus admitteretur, nisi constituto sibi fundo quadam, qui datis locum obtineret, sicut in plurimis aliis Religiosis domibus, ut Postulantes pro parte sua ad istas refectiones conferrent. 2. Quia ei significatum est, pecuniam istam, quia ab eo exigebarunt, tantum esse addiccam prædictis refectionibus, quæ aperie erant necessaria, atque urgentes. Qua de re petit 1. Utrum, nihil obstante sua bona fide, peccaverit in eo moraliter? 2. Num, propter commissam prædictam simoniam, incurrit in aliquas peccatas Canonicas?

R E S P O N S.

Ipsa bona fides Dionysii, cui præterea illud fundamento erat, quod novisset, eum usum tum in predicto Monasterio, tum in infinitis præmodum aliis invaleceret, ut dos exigeretur a postulantibus, priusquam ad Religiosam Professionem admitteretur; ipse comperta esset illa necessitas urgens, quæ Monasteria incumbebat, Religiosas aedes restituere; eum prorsus vindicat a peccato mortali: adeoque ad excommunicatione majori, siquidem in eam nunquam posset incurri, nisi propter mortale peccatum, atque in eo tantum cafu, in quo peccato mortali pertinaciam adjungitur, quemadmodum declaratur Concilio Meldensi, quod habitum fuit anno 845. (b) itis verbis: *Anathema est aeterno morienti damnatio; & non nisi pro mortali debet imponi crimen; & illi, qui alterius non potuerit corrigi. At vero si ignoranta Dionysii fuisset voluntaria aut craffa, adeo ut, ex sua bona fide non vindicatus esset a peccato mortali; existimamus, in eo cafu nec propter eamdem bonam fidem fore vindicandum ab excommunicatione: quia de re confundenda sunt ea, quæ sumus prosecuti in observatione superioris apposita in fine decisionis causas Theotimus.*

C A S U S L X V I I .

DOMITILLA Religiosa Novita in Monasterio S. Bertini, cum iamjam professionem erat emissa, postulat a Rollando suo Patre, ut de doce-

ipsius cum Primaria simul & communitate predicti Monasterii pacificatur. Ab eo exigitur dimidio plus, quam necesse est, quaque, pro dote instituenda in gratiam unius Monialis exigere confuetum est. Qua de re conditionem fertrationi perinde, ac aequitati omnino consentaneam, que prosus respicit; quoniam contemptum est, cum opibus abundare, atque votis omnibus preoptare, ut sua filia vita Religiosa sequatur institutum. Tandem quidquid exigitur a seipso, ille concedit, propterea, quod aliam non possit inire rationem; & timeat, ne, sibi neganti in impositis conditiones descendere, reddatur sua filia, que præ se fert incredibile studium, in predicto Monasterio professionis emitenda. Non latet Rollandum, predictas Moniales peccare omnino graviter, & sepe aperata simonia prodere concescunt. Quaritur, num eadem ratione, qua illae praviter simonia contraferunt vitium?

R E S P O N S.

Est hoc extra omnem controversiam positum, fandis Canonibus, quibus ingressus simoniacus in Religionem interdicatur, non minus dantes perstringi, quam recipientes, atque ab iisdem ex utraque parte coram Deo perinde contrahi simonie peccatum. Ideo, si Monasterium S. Bertini sit adeo tenue; ut Domitilla non possit gratis admittere; ipsa Domitilla, vel ipsius Pater ejus nomine potest pacifici de instituenda ad vitæ tempus penitentia, que sufficiat ad ipsius vicitum & vestitum tam per adversari, quam per prosperam illius valetudinem, & ad cetera Monasterii onera, eorum habita ratione, & proportione servata; aut non instituendo penitentiam, numerare quandam pecuniam summan accommodatam ad rationem, quæ solent extingui pentones ad vitæ tempus. Non est ergo in dubitationem adducendum, quin Rollandus sepe simoniaci labore inficerat in cafu proposto: siquidem in duplum solverit, quod noverat necessarium esse, ac conveniens ad instituendam in gratiam sue fitæ donec legitimam; neque ignorare posset, illud, quod ab eo ulterius exigeant Moniales S. Bertini, non sibi imponi nisi tanquam pretium recipienda Domitilla, non vero causa ejusdem sufficienda, atque ei ceterorum suppeditandorum vita necessaria; quippe cum non lateret, vel dimidium illius, quod concedebar, omnino ad prædictam sufficiere. Quam decisionem suggerit celeberrimus quidam Theologus Parisiensis (c).

C A S U S L X V I I I .

AMEROSIO plura gratia valens apud Gustavium unum et Proceribus Aula, qui gratiosissimus est apud Regem, ad eum adiut, eumque suppliibus verbis oravit, ut apud Regem vellere agere, quo ei concederetur in favorem cuiusdam ex ejus filiabus aliquis locus Monialis in quadam Monasterio, in quo prædictus Princeps jus nominationis obtinet, vel aliqua Abbatis in gratiam ipsius filii, & verbis de industria paratis eidem innuit: futurum, ut eis dono daret tabulam quadam pretii 200. nummorum aureorum, quam noverat; ab eo cupide prorsus appeti. Gustavus petitus a Rego locum prædictum, vel prefatam Abbatiam obtinuit; Ambrofus vero dono dedit memoratam tabulam. Qua de re questione habetur? 1. Utrum Gustavus recta conscientia potuerit acceptare istud donum, postquam prædicta filia nominata a Rego ingredia fuit, ac recepta in Monasterio; 2. Utrum, posito, quod illud acceptare nefas fuerit, teneatur ad illud Ambrofum restituendum?

R E S P O N S.

Censemus, agendi rationem tum Ambrofum, tum Gustavum, plane esse simoniacam; quoniam inter eos tacite falso intervenit quoddam pactum, quod effectum suum obtinuit ex dono ab Ambrofio Gustavio dato, & ab isto eodem acceptato. Quod quidem cum se habeat; Gustavus obligatus ad restitucionem tabulae, vel iusti ejusdem pretii, quod est 200. nummorum aureorum, non quidem ipsi postquam Ambrofum: quoniam ista restituzione sibi exhibenda indignam prorsus fessu, quam com-

commisit, simonia reddidit, juxta isthac verba S. Thomæ (a). Nec potest rebetur pecuniam, quam turpiter dedit: licet aliis iniuste detineat. Sed secundum ejusdem S. Doctoris sententiam, vel Ecclesiæ, vel pauperibus erogandam.

Quod idem afferendum est quantum ad Abbatiam, quam Gustavus obtinuerit in favorem filii Ambrosii, accidente conditione tacita, quam iste eidem tulisset, futurum, ut ei de memorata iusta, vel de quacumque alia re temporali gratificaret, foret etenim in proposta specie imperatio Abbatia ipsius aperi simoniacæ, & Gustavio eadem induceretur ex conscientia obligatio restitucionis: Atque ut ea de re nihil possit subiori dubitationis, animo tenendum est, quadruplici modo simoniam aliquam posse contrahi.

Primus modus, est: cum simonia committitur ab ipso Collatore, tum ab eo, cui de beneficio provideatur, quando nimur ab isto pofremo pecunia, vel quidvis aliud tantumdem valens alteridam, ad aliquod beneficium ab eodem obtinendum (b). Secundus modus est: quando Collator confert Beneficium pro pecunia, vel quacumque alia re temporali, quam recipit a tertio quodam, vel etiam eo insciente, cui Beneficium confertur: ut apertum ac manifestum habetur ex duabus Decretalibus, que leguntur in corpore Juris, quarum unam fibi vindicat Clement III. alteram vero Celestinus III. (c). Tertius modus est: cum contrahitur simonia peccatum ab eo solo, cui de beneficio provideatur: quando scilicet, in se Collator laetus fuit vel pecuniam, vel rem aliam quamlibet ei, quo plurimum agente, Beneficium adeptus est. Ut evidenter colligitur ex duobus Canonibus ibidem ad marginem indicatis, (d) quoniam prior authorem habet Nicolaum II. posterior autem Urbanum II. qui federunt ambo in fede Romana, currente undecimo facculo. Quartus denique modus est: cum vel ab amico, vel a consanguineo illius, cui de Beneficio provisum fuit, pecunia vel donum aliquod amico collatoris fuit donatum: at etiam habetur ex citatis canonibus; atque ipsifissim casus est, de quo agitur in propria specie, in quo Pater illius, qui de Beneficio provideretur a Rege, dedit tabulam pretii 100. nummorum aureorum Gustavio, qui propter plurimum illius, quod concedebar, omnino ad prædictam sufficiere. Tertia, que proponi potest, objectio, est: ab (b) Toto. ipsiis etiam Summis Pontificibus quondam datum &c. de simonia.

Ex quisbus inferendum venit. 1. Ambrofum qui dedit tabulam, esse peccati simoniae confitum: 2. Gustavum, qui eam recipit etiam quidam simonie fequentrum; 3. utrumque incurretur in excommunicationem; 4. si alteruter, vel ambo simul Clerici forent, futurum ut incidentur in suffisionem; 5. Provisum scriptam in favorem filii Ambrofii plane esse nullam, ut patet ex Constitutione Pauli II. que referunt in primo titulo quinti libri Extravagantum Communium, (e) atque ex Doctrina S. Thomæ (f) qui sic habet: *Qui murcius interventu spiritualia quecumque affectu, ea licite retinere non potest. Similiter autem simoniaci, tam vendentes, quam ementes spiritualia, aut etiam mediatores alii penitentiatur; scilicet infamia & depositione, si sint Clerici, & excommunicatione, si sint Laici; ut habetur 1. q. 1. can. Si Episcopus. Nunc ad ea veniamus, quæ contra nostram decisionem possunt opponi: quid vero ad ea responderi possit, inspiciamus justa doctrinam unius cuiusdam insignis*

(g) Sambo. Extra tom. 3. *Primum, quod objici potest, est, si prædicta Abbatia fuisset Ambrofii filio resignata i futurum fuisse, ut ad eandem jus obtineret vi resignationis a Titulari confitæ: adeo ut Rex non posset alium nominare. Unde concluditur: cum pecunia, vel quidvis aliud temporale datu pro obtinendo Regio consenu, illud prædictæ ac directe non donari pro Beneficio acquirendo, si quidem ad illud idem jas jam sit acquistum.*

At futilis & infirma illa objectio facile prorsus refellitur, non tantum ex jam dictis in recensendo

quarto modo, quo potest aliqua simonia committi: sed etiam, quia falsissimum est, ab eo, in cuius favore fuit Beneficium aliquod confitoriale sub beneplacito Regio resignatum, jas obtineri ad illud item Beneficium vi solidus resignationis, nequid Regia accidente approbatione: quamquam etenim Rex non possit alterum nominare, quamdiu vivit Resignans; non tamen tenerit ad nominandum Resignatarium; quin immo jure gaudenti cuius alterius nominandi, eo ipso, quod occurrit vacatio Beneficij ex obitu Titularis Resignantis, abfque eo quod possit resignatarius eidem ultatenus obfisteri: neque de ea re cum ulla iuris praetextu conqueri. Tunc etenim resignationis dimissio fit ipso jure nullius effectus: siquidem effectum suum non consecuta fuerit conditio, qua accidente, confecta est; hoc est, siquidem eam Rex noluerit eamdem approbationem nec acceptam habere, nec ratam effere.

Secundum, quod opponi potest, est, solam Regiam nominationem non conferi actum esse spirituale: sed solam tantummodo, quæ a Summo Pontifice conceditur, Institutionem: adeoque non committi simoniam, ex eo quod quæ istam nominationem; vel pecunia, vel aliquo dono interveniente, consequtatur.

Ad quam objectionem respondendum est, Regiam nominationem veri nominis esse spirituale: si namque jas nominandi ad aliquod Beneficium, non fore spirituale; inde sequetur, i. futurum, ut potest vendi & emi Ius Patronatus non vendita nec empta Gleba, cui inheret: quod tamen abhorret prorsus a vero, & omnino alienum est a Decretalibus Summorum Pontificum, & ab unanimi tum Theologorum, tum Canonicistarum consenti. 2. futurum etiam, ut Electores sua suffragia vendere possent, cum jure non gaudent collationis; quod tamen absque controversia simoniacum est (h).

Tertia, que proponi potest, objectio, est: ab (h) Toto. ipsiis etiam Summis Pontificibus quondam datum &c. de simonia.

Unde infertur, nullam igitur in eo occurrere simoniam, ut vel pecunia, vel donum aliquod redipendatur pro obtinendo Regio consenu, vel Regia nominatione ad aliquod Beneficium.

Respondemus fatentes, equidem verum esse, a Regibus Gothorum, qui Arianam sectabantur heresim, scilicet illius jus usurpatum fuisse, ac per vim occupatum, ut sibi arrogarent prærogativam confirmando electionis Summi Pontificis, atque ea de re summarum pecuniarum quondam expugnandi; Ecclesiamque iniqua ista tyrannide opprimit, ut aliquod temporis spatium ingenuisse, ut observaret quidam antiquitus author in suo, quod in septem penitentiales Psalmos composuit, commentario, (i) quod ab aliquibus S. Gregorio vix. Apud S. dicatur. At, siquidem prædictus author afferat, Gregor. Ps. in eo usq; defensanda prorsus simoniam oculuris, pam in Plat. fe, quam, verbis adhibitis validioribus, omnino v. 9. penitent.

(f) Panlus II. Extra tom. 3. *de simonia. de confitente. de dono. de simonie. (g) Apud S. Gregorio vix. Intra. Ps. 10. 1. can. Si Episcopus. Nunc ad ea veniamus, quæ contra nostram decisionem possunt opponi: quid vero ad ea responderi possit, inspiciamus justa doctrinam unius cuiusdam insignis*

commentario, (i) quod ab aliquibus S. Gregorio vix. Apud S. dicatur.

At, siquidem prædictus author afferat, Gregor. Ps.

in eo usq; defensanda prorsus simoniam oculuris, pam in Plat.

fe, quam, verbis adhibitis validioribus, omnino v. 9. penitent.

condemnat, & cui notam hereseos etiam inurit;

& summus prædictus Pontifex adeo laudandus

fuerit inconfutus confirmatus, atque vel in ipso

temporis intervallo, quo litteram exaraverat eo

animi, ne confirmaretur, quæ a Romano præ-

fecto fuit intercepta, a quo alia littera in contraria,

eo inscio, exarata est, quæ ipsius confirmationis

potulabatur: non potest cum aliqua similitudine veri contendit ab ipso datam eo fine fuisse pecuniarum, ut istam confirmationem obtineret, quippe qui e contrario sese abfisteret, ne sibi vis inferretur, nt consecratur Summus Pontifex. Atque revera quidem nec a Joanne Diacono, qui vitam sanctissimi prædicti Papæ scriptis mandavit, nec a quaquam vita ipsius scriptore uspiam memoratur, ipsius pecuniam dedisse, quo confirmari suau-

electionem obtineret, verum etiam posito, quod aliquam pecuniam ea de causa donavisset, non ideo se simoniaco ullius pravitatis infecisset peccato; siquidem, cum ex praescripto Canonum rite fuerit electus, vere summus Pontifex est in institutus, abique eo quod nullatenus necessarium faret ipsius electioni quidquam autoritatis adjicetur ejusmodi confirmatione, ut legitime conferatur, neque pecuniam, qua tunc temporis Imperatore exigebat, persolvisset, nisi praeter suam voluntatem, atque eo tantum fine, ut ab iniqua, qua presus fuisset, vexatione, sepe posset expedire. At non ita se res habet quantum ad difficultatem, qua hic loci proponitur circa Ambrosium, siquidem iste rependat donum pretii 200. nummorum aureorum, ad obrinendum titulum, quo nullò jure gaudet, quemque non potest, nisi interveniente dono, confequi, de quo Gufavia gratificatur.

Quarto tandem objicitur, ejusmodi nominacionem juris Regni non esse propriam; nec Regi competere nisi ex simplici concessione.

Sed arguimus in contrarium, falsissimam esse istam propositionem. Rex etenim jure gaudet, nominandi ad praedicta generis istius Beneficia vi famosi paci, quod inter Leonem X. & Franciscum I. anno 1516. Bononia confusatum est, ac proinde Rex ejusdem possessione gaudet ab annis ultra 200. nullatenus eadem unquam interturbata a Curia Romana. Aliunde vero, si cum aliqua iuri specie ex praedicto jure possit fieri Regi controvergia, sub eo pretextu, quod Regi non competit, futurum ex eadem ratione licet cum Summo Pontifice contendere super iure percipientium in Gallia Regno annatarum; siquidem nec etiam eodem gaudet, nisi ex concessione, qua exprimitur in laudato famoso Pacto, quod Sanctam Sedem inter, & Regem Galliarum intervenit.

C A S U S L X I X .

JUSTINA, cum haberet quandam magni prorsus momenti item, cuius judicium instabat, quibusdam Pauperibus, quo ut viro spectare virtutis habebat, eleemosynas erogavit, ut supplices ad Deum manus attollerent, tum ipsius causa, tum ut ipsius res feliciter succederent. Num in eo non occurrit aliqua species simonie?

R E S P O N S .

(e) S. Thos. in 4. distas. q. 3. b. 2. q. 2. ad 9. Constat juxta Doctrinam S. Thomae (a), cum orationes sint spirituale quidpiam, eadem nec emi posse, nec vendi pecunia preio: Verumtamen potest alii pecunia dari, ut in partem ipsius orationum ac precium veniatur; quoniam ista pecunia non donatur tanquam premium ipsarum precium; sed tanquam aliquid, quo persona incitatur, ad orandum gratuito ac labientem in gratiam illius, a quo pecuniam istam recipi; & impetrantur hac eleemosyna temporali, qua erogatur ex virtute Religionis, atque ut eadem praecipienti Deo praefetur obsequium, bona spiritualia, hoc est, gratiae, benedictiones, & vita eterna, quas loco mercedis ipse Deus iis promittit, qui suis bonis temporalibus pauperes adjuvant. Oratio est spiritualis, ait Angelus scholae, qua ex spirituali devotione efficaciam habet, & aliquid spiritualiter debet in ea peti. Unde nullo modo debet sub pretio ponni; nec illi, qui dant pecuniam pauperibus, ut pro eis orient, orationem emunt; sed animos pauperum alliciunt ad orandum pro se; & eos sibi faciunt debitores. Et iterum alibi (b): Illi, qui dant eleemosynam pauperibus, ut orationem ab ipsi fragia imperent, non eo tenore dant, quia intendentes orationes emere, sed per gratuitam beneficentiam pauperum animos provocant ad hoc, quod pro eis gratis, & charitate orient.

Justina igitur in propposito casu nullo sepe simonie peccato confrinxit; quippe qua eleemosynam erogaverit ex animo charitatis, atque eo po-

tissimum fine, ut excitaret pauperes, quibus eam dedit ad offerendas Deo suas preces animo labientiori & gratori pro salute ipsius anime, & pro fortunato rerum ipsius eventu.

C A S U S L X X .

BALDUINUS Judex Regius pacificus de quadam pecunia summa, quam recipit pro ferenda quadam sententia. Poterit alii, cum se simonie conscientiam efficeret ex praedicta pecunia, tum conventione, tum receptione? At eadem ratione se res habet de teste, qui pecuniam recipit, ad dicendum de veritate rei alicuius testimonium, & de Advocato, qui pecuniam exigit, ad cauam aliquam alicitandam, aut sententiam suam de re quipiam aperiendam?

R E S P O N S .

Ingens prorsus discrimen confitendum est inter tres ilias praedictarum personarum species. Judex etenim obligatur ex officio ad Jus reddendum, cui debetur; neque potest illud sine crimine vendere; quin etiam fine vitio simonie, si sit Judex Ecclesiasticus. Sic etiam testis, cum ex conscientia tenetur ad obediendum Judicii, qui ei precipit, ut rei veritatem ei indicet, obligatur ad eandem ipsi aperiendam, quando iuxta judicij formas interrogatur, adeo ut ei licet suum testimonium vendere sine magno peccato. Sed Advocatus non incumbit nec cauam gratis agere, nec de re, de qua consulitur, sine quodam honorario sententiam dicere.

Quam distinctionem suggestit S. Thomas (c), qui ait: *Judex suo tenetur iudicium suum, ut pax possit obtinere apud omnes illustriores Matronas: vestes induere consuevit ab anteriori parte sic parentes, ut pectus habeat omnino nudatum. Num potest propter invalecentem ejusmodi contumeliam a peccato vindicari; cum nihil in eo sibi proponit aliud, nisi proprio suo marito placere: neque animo habet, nisi non videtur vestita ratione singulare, & quae sit a communis peritoniarum tum sui sexus, tum sui ordinis constitutio aliena?*

S I N U S .

S I N U S .

THEOLOGI consueverunt vocem istam per metaphoram adhibere, ad significandum locum illum quietis, in quo reponuntur animæ, postquam ex hominum vita demigraverunt. Atque in eo sensu dicitur: quiescit in sinu Abrahæ (d): hoc est, in sede quietis æternæ, in qua tuto, atque in perpetuum perfaci licet gratiis, ac magna nimis illa mercede, quas Deus reprobavit. Abrahæ Patri omnium vere credentium, & iis omnibus, qui sunt ipsius filii secundum Spiritum. At vox ista secundum genuinum sensum, & notiōnem, in qua eamdem accipimus in hocce præsentī titulo, significat externam partem corporis, cui in personis sexus alterius adhærent mamillæ: *Sinus est pars illa corporis, que est intra pectus, brachiorum complexum*. Quam ejus definitiōnem tradit De Rochefort in suo generali Dictionario (e), eamque fuit ab alio Authore, quem citat, mutuatus.

Sinus mulieris, qui aliter dicitur *pectus*, constituit ipsius corporis quamdam partem, quam pudor præcipit, semper velari, adeo ut possit absque controversia affirmari, mulierem, qua adeo fronte expudorata est, ut pectus nudrum gerat, nullatenus habendam esse nec castam, nec honestam. Atque hoc ipsum jamjam sumus in toto hocce titulo penitus expensi.

C A S U S P R I M U S .

AGAPIA cuiusdam Aulicæ Proceris uxor, qui fere paxfus obtinet apud omnes illustriores Matronas: vestes induere consuevit ab anteriori parte sic parentes, ut pectus habeat omnino nudatum. Num potest propter invalecentem ejusmodi contumeliam a peccato vindicari; cum nihil in eo sibi proponit aliud, nisi proprio suo marito placere: neque animo habet, nisi non videtur vestita ratione singulare, & quae sit a communis peritoniarum tum sui sexus, tum sui ordinis constitutio aliena?

R E S P O N S .
Priusquam propositam difficultatem dissolviāgrediatur, tria potissimum premittendam sunt:

Primum; eam esse viris dissolutis familiarem ac confitentem loquendi rationem, ut ad excutendum inueni peccatum, caudentur confitendum, cum Divinis, iustitiam, & punitiūm.

Secundum; ut modis permissis, ut auctoritate Christiani, a quibus prout abhorret ejusmodi confitudo. Numquid ergo licitum esse potest mulieribus, ut usum sequantur adeo per vestrum atque inordinatum: ut enim ait S. Clemens Alexandrinus (g) *Nullo modo permittendum est mulieribus ut nudum aliquam corporis partem offerant vivis: ne ambo prolabantur; bi quidem, ut sagittæ, c. 2. qui ad videndum incidentur: illæ vero, ut quæ in se virorum inutrum atterantur.*

Quæ decisio Authorum habet S. Antonium (h), (b) S. Anton.

qui sic loquitur: *Si enim de usu patrio est, ut mulieres defraude vestes, versus collum scissas, & appetentes defraude ostentationem pediorum, & mammilarum, s. Pat. 3. valde turpis est impudicus est talis usus: & ideo non servandas non sequaris turbam in matrem, aut Dominum in veteri Legi (i).*

Atque hoc ipsum non afferit præstatis sanctissimi Archiepiscopis, nisi vestigis infestis. Tertullianus (K) qui materiam eamdem verbi omnino.

gravissimis atque acerrimis inlectatur. En qua ratione compellat mulierem quamdam ejusdem, ac de hanc illa Agapia, naturæ aque indolis. Tu es Diabolî mulier.

janua: *Tu es Divisæ Legi primæ deservitrix. Tu es, qui cum scissis, quem labios aggredi non valuit, tu imaginem Dei, hominem, tam facile elatis ... Omnia ista dannata, & mortue mulieris impeditum fuit: quia ad pompa funerali constituta ... Habitus feminæ duplice speciem circumfert, cultum, & ornatum. Cultum dicitur, quem mundum mulierem vocant: ornatum, quem immundum mulierem convenit, aici. Ille in auro, & argento, & gemmis, & vestibus deputatus: ille in cura capilli, in cuti, & carum partium corporis, que oculos trahunt: Alteri ambitionis crimen intendimus: Alteri, proficationis.*

C A S U S I I .

LEO CADIS Matrone nobili, cum accessisset ad Cœlestem mensam Sacrosanctæ Communio-

nis cum pectore præter modum nudato, & vul-

tuum tuncrum, tum macilus sericeus exornato:

Alexander ipsius Parochus Sacram Communio-

uem denegavit in ore, atque oculis omnium: Quæ

quidem repulsa graviter eam offendit, ac de eam-

dem tanquam de injurya, ac contumelia sibi im-

posita verbis prorsus acerrimis cum Episcopo con-

trauita est. Alexanderne culpam aliquam contra-

dixit ex illa plurima offensione, que fuit prædi-

cum repulsa subiecta?

(e) S. Thom. in 4. distas. q. 3. b. 2. q. 2. ad 9.	(c) S. Thom. in 4. distas. q. 3. ad 1.
(f) Tota dist. 2. c. 2. c. 1.	(f) Tota dist. 2. c. 2. c. 1.
(g) S. Antonius. 1. p. summ. theol. 1. ad 16.	(g) S. Antonius. 1. p. summ. theol. 1. ad 16.
(h) S. Antonius. 1. p. summ. theol. 1. ad 16.	(h) S. Antonius. 1. p. summ. theol. 1. ad 16.
(i) Tota dist. 2. c. 2. c. 1.	(i) Tota dist. 2. c. 2. c. 1.

RESPONS.

Nulum Alexander proflus contraxit culpan ex illa plurima offensione, quae in predicta rerum circumstantia labora fuit; quoniam non nisi, quae ipsius erant offici, præstis, & soli Leocadiæ culpa venit impatanda ista plurima offensio. Contentitur hec assertio nostra doctrina S. Caroli Borromei (a), qui strictius omnino prohibet, ne mulieres, nec virgines ad Sacram Communionem admittantur, quæ eo usque animo sunt inverecundo, id cum nudo pector, vultuque maculis sericeo illico, ac cæteris ornatus profani, pompeaque factis, ut ne preter faciem quidquam cernatur, &c. Et alibi: (b) Mulieres quælibet, cuiuscumque statutis, aut conditionis fini, ad Sacram Communionem non accedant cum furo, pigmentis, &c.

(a) S. Car. 2. Ecl. Med. p. 4. Inf. de Sa. et. Euseb. Et. de preparati. Corporis to. s. pag. 25. & 49.

(b) Idem ibid. Instr. de Sacra. Com. p. 61.

SOCIETAS.

SOCIETAS est pactio in licitis, & honestis contracta a duobus, aut pluribus, qui congerunt simul pecuniam, aut quidvis aliud, pretio pecuniae estimandum, ut commodius percipiatur majus lucrum.

Dicimus 1. in licitis & honestis. Nam Societas non est pactio, a duobus latostris contracta, dividendi inter se surrepta. Ea pactio probis moribus, & Legibus adversante.

2. Qui congerunt simul pecuniæ suam &c. quia spes Societatis fit pacientibus communis: ita ut quisque particeps sit lucri, aut jacturae futurae.

3. Additur denique: Ut commodius percipiatur majus lucrum: Quod denotat scopum Sociorum, qui Societatem inueniunt.

Dux distinguuntur præcipue Societates: Prior contrahitur commercio pecorum: Posterior pecunia Mercatori credita, aut quavis alia re pretio estimanda.

Tres requirunt natura conditiones, ut legitima sit Societas.

Prima, qui pecuniæ, aut aliud quid confert ad Societatem, periculum fortis subeat, & creditum non licet ipsi certum habere, nec ex eo ullum percipere lucrum: Quia naturæ Societas repugnat lucrum percipere sine discrimine fortis, ut patet ex mente Legis in margine laudata (c). Hoc prohibet Bulla Detestabilis, quadragesima quinta Sixti V. 25. Octobris 1586. Quisque Socius dividit solum cum aliis lucrum, quod Societas peperit. Idque pro rata fortis sus.

Seconda: Quivis Socius aliquid pretio estimabile conferat ad Societatem, sive pecuniæ, merces, laborem, industria, aut quid hujusmodi.

Tertia: Aequalitas diligenter servetur: ita ut alius præ alio non lèdatur, & lucrum, jactura, impendia, & detrimenta communientur inter omnes Socios, pro rata cujusque fortis. Absque his tribus conditionibus nulla est genuina Societas.

Animadvententur in triginta decisionibus sequentibus aliae conditions, requiri in Societate pecorum, & perpendetur futilis subtilitas trium contractuum, a quibsdam Casuisticis ficta. En propositionem ab his Auctoribus allatam, & censuram a Clero Gallico dictam in Cœlo 1700.

PROPOSITIO LIV.

Contractus mohatra, (id est, ille contractus, quo a Mercatores res majori pretio, ab eodem, sicutio eo Contractu, minori pretio presente pecunia redimuntur) licitus est etiam respectu ejusdem personæ, & cum Contractu retrovenditionis prævio initio cum intentione luci.

Censura hujus propositionis, quatuorque aliarum de usura illi conjunctarum; quas videre est in Titulo Usura, est concepta verbis sequentibus.

CENSURA.

Ha propositiones, in quibus mutato tantum mutui & usure nomine, licet res eodem recidas, per falsas venditiones, & alienationes, simulacra que societates aliasque ejusmodi artes, & fraudes vis divine legis cluditur, Doctrinam continent falsam,

Jean-

(c) Leg. 5.
non faciunt
ap. II. pro Se-
cto Par. 4.
27. tio. 22.

SOCIETAS.

scandalosam, cavillatoriam, in præci perniciosem, palliativum usurarum, verbo De scripto, & non scripto contrarium, jam a Clero Gallico reprobatum, Conciliorum ac Pontificum decretis sepe damnatum.

Ceterum observare interest in contractu Societatis nullum Socium sine usura tam posse sibi præstare sortem a consortibus: tunc enim erga le societas speciosa est, & usura re simulata, & palliativa nomine speciosa Societatis, ut jam dictum est.

CASUS PRIMUS.

REYNERIUS, gemmarius soler, societatem coitum & Raymundo ad quatuor annos Raymundus ad eam 2000. libras, & Reynerius solam adhibuit industria, & totam confumpit summa emptione gemmarum, contentiente Raymundo, hujus commercii ignatio. Hæc 2000. libra sic consumptæ intra quadrigessima ppter 2000. libras, lucrum, quod in aquas diversarum partes juxta passionem. Ea societas est ne legitima, & Reynerius potest, sine iniuria, dividere cum Raymundo hoc lucrum?

R E S P O N S.

Ea societas est licita, & Reynerius potest sine peccato cum Raymundo dividere lucrum inde natum. Verum nonnulli autemurantur Jurisperiti hujusmodi societatem non posse componi duas per rationes. Prima, quia inquietant; industria virianti esse nequit quanti pecunia, ab alio collata ad spem societas, ac prouide qui solam adhibuit industria, sine iniustitia nequit in aquas partiæ partes lucrum cum eo, qui pecuniam crederit. Secunda, quia cæstente, societas nullum forte aedit lucrum: quo in casu qui pecuniam crederit, nihil perciperet nec perderet, dum aliis amissit tempus, industria, & cum aqua in re nulla videbat justitia, quam sequitur absit.

Et quidem Ius Civile sicut huic patrocinatum societati in lege Codicis (a), quæ habet: Societatem, uno pecuniari conferente, alio opero, posse contrahit magis obtinet. Imperator Julianus idem statutus his verbis (b), Ita coiri posse societatem non dubitatus ut altera pecuniam conferat, alter non conferat, & tandem lucrum inter eos commune sit. Ratio, quam affit, ei, qui a industria & opera pecuniari non conferentis ad societatem habent locum præsentis pecunie: Quia sepe opera aliquid pro pecunia tales, & per se unius industria utilior est societati alterius pecunia: Quia sepe quorundam ita pretiosa est opera in societate, ut eos iustum sit conditione meliore in societate admitti.

Repliæ duas rationes contrarie nullius ponderis sunt: nam quod primam, tantum abest ut industria unius Socii nunquam ranta sexquanta alterius pecunia; ut tape, sicut alius Julianus, pretiosior sit pecunia, que, utpote natura sterilitis, nihil ex se generat, folia industria, & opera secunda sit. Secunda quoque admitti nequit: nam, si jactura eveniat, eam debet qui tempus, curam, operam, industria adhibuit, folius pati, quem habeat ipsi sunt ipes in societate. Et res patitur Domingo rsi. Hoc suis deducemus in decisione sequenti (c).

CASUS II.

RAYMUNDUS, pecunia præsenti dives, & commercii ignorans, contrahens, ad quadrigessimum, societatem cum Reynerio, Mercatore Gemmario, tradidit 2000. libras ipsius in manus, & Reynerius solam intendit industria, & curam. Tempore societatis elapsio, & remanentibus in mercionem solum 2000. libras abique lucro Raymundus contendit se eas jure in aquas dispersari partes, ut industria & cura, alias sibi inutilium, damnum præstat. Raymundus contra ait haec compensationem esse nimiam, & stricte nullam deberi Reynerio, in calu proposto: utri jus?

R E S P O N S.

Antequam huic fiat difficultatis, observan-

bus, Primo, socii faciant commune destinatum ad societatem, pecuniam, merces, aut aliud equipmentis. Secunda; jactura; & lucrum societatem emergentia sunt socii communia. Tertia, (d) L. S. T. 1. in 20. &c. L. Veneri 6. & Quarta denique, quicunque subeat privatim perculum jacturae, torta ad societatem collatæ.

Hoc posito, respondemus, quum industria, cura, & opera Reynerii aequaliter prætio fuerint ac pecunia Raymundo collata, & quicunque subeat perculum jacturae concorditer in societate, jacturam industria, & operam Reynerio soli ferendam esse, quum ea fortis locum habent, & eamdem ob rem Raymundo licet summa retinere integrum fine ultra divisionem cum Reynerio. Ad jacturam societatem quatuor requiruntur, inquit Cabafutius (e), quatenus ut singuli subeat damnatio expensis pro rata quoque (e) Jean. Cas- torum, que ex parte sua considerant: atque seorsum basiat. Juris totum incurvant jacturam coram que in fortis conseruerunt: ut qui pecuniam contulit, totam pecunia sue pecunium habeat, si abque socii culpa levior, aut fortior: si vero salva pecunia nihil obveniat lauri: et socii alter, qui sum laborem, vel industrian conculit, vel subeat jacturam industria sui laboris pecuniam vero tota ad eos redat, qui eam consideraverunt. Ratio hujus decisionis est quia pecunia, a societate collata, solius est eis qui eam contulit, ut docet S. Thomas, & post eum S. Gregorius, Cardinales Cajetanus, & Toletus, Navarrus, Azorius, per multique alii (f), aut Doctor Angelicus, qui committit pecuniam suam vel mercator, vel artifex per modum societatis cuiusdam, non transferit dominium ad eum. Domini ipsius mercator de ea nego laetus, vel artifex operatur. Unde Cabafutius concludit (g), jure agitum eum qui pecuniam in temore societatis contulit, eam recuperare, & superius: si pecunia pereat, perire illi debet qui eam contulit, ergo si superest, eidem tradenda est, ut qui sentit onus, soniat quoque comedendum. Cap. qui sentit onus: De reg. iur. in 6. (h) secundum naturam est commodity cuiusque ei eum sequitur, quem sequitur in eomoda legi. Secundum naturam, b' est codem titulo. Adgit hic doctor Professor Avenionensis sic decretum tuisse a Bulla Sixti V. 21. Octobris 1586. quadragesima quinta eius magno in Bullario (i): Illi odde Sixti V. in exterragante. Deteretabilis a varia: Ita faciente fortis jacturae societate tradendam esse illi, qui eam contulit, si existat. Observandum tamen: Hic sic intelligendum post impendia ad bonum societatis communem facit ab eo, qui tantum adhibuit industria, & curas, ei refusa, ut, verbis gratia, expensas in itineribus, aut alteri, ut declarat idem Pontifices (K), & praescribant leges (l). 2. Eum, qui ad societatem contulit tantum fortis jacturae, si eis inter partes convenit, refutum medium sortem alterius, aut leg. 2. et 6. & 6. & 7. si unus sit generatus recepus, & obervatus in regione contractus poster effectu dari pacum, aut se ad hanc uitam compone: Si cibi tamen, addit Cabafutius (m), contraria vigerent confuetudo, aut (m) Cabafutius alter inter partes conveniret, id poterit servari. loc. cit. n. & o.

GA S U S III.

ATENODORUS, & Landrius se contulerunt in societatem officine fulspicendam. Prior, peritus optix, in societate adhibuit tantum operam & industria, posterior contulit 2000. libras præfentes. Ambo amici, & bona fide verlantes non spulati sunt quæ pars lucri cuique est in societate aut quam jactura pars lucri cuique se feret, & eveniat. Societas per triennium sic subliest, postea simulates inter se habuerunt, & in ratione subducta lucrum habuerunt 1000. libras, decūns divisione vehementem.

menter dixit sunt nam Landrius voluit tres pertipere quadrantes ob pecuniam presentem ad societatem collatam. Athenodorus contra postulat ut totum lucrum in sequens dividatur partes inter se, quum sine sua industria, & operibus suis, pecunia Landrii nihil peperisset: quomodo intrinseca est haec divisio ut iustitia servetur?

R E S P O N S .

Quando partes lucri aut jactura non fuerunt assignatae pacto societatis, aquae sunt locis partes: nam ubi pactio non distinguunt, uni non amplius lucrum nec major jactura esse debet quam alteri: Si non fuerint partis societatis adjectae, aquae esse conflantur, habet lex (a). Unde legitur Athenodoro, qui non contulit pecuniam sua faciens, sed societatem cum Landrio contrahit, dimidium tamen fore: quia industria, labor, & cura eodem pretio habentur, ac pecunia ab altero collata, quum sepe soleat industria, & cura locii magis prodest societati quam alterius pecunia, ut probavimus respondentes ad primam difficultatem: ita ut inferendum sit Landrium, qui 12000 libras contulit praesentes, & non ignorabat Athenodorum solum adhibere industria, & laborem, tacite confessiles partes lucri contrari si volueret. Hanc in rem vide et leges in margine indicatas.

(b) Leg. 41. Ratio huius decisionis est quia, ut partes lucri non facient, in societate evadant aquae, non est necesse societatem ratione pecunias tantam pecuniam aut industria adhibere, quantam alter confert, sed ex quadam ratione majori pecuniae vi ab uno collata aut utiliori industria ab altero intenta, eorum pars potest aequaliter paritate compordorun a diversis collationibus pacientibus. Quod manifestum est ex duas primis legibus, in prima decisione citatis, & quibus concordat hæc alia lex (c): Societas autem coti- pro locis, & potest, & valet etiam inter eos, qui non sunt aquae facultatibus cum plerisque pauperior opera suppletat, quantum ei per comparationem pavoniam dedit.

C A S U S V .

GERANUS Licius confert ad societatem 1000. Coronatos, leg. lucri admodum modicis, quia ei tamen prestat iurem, & totum sibi sumit periculum. Gerani Confessarius hunc culpat contractum, vulnus ut recindat, sed Geranus duas causatrationes. Prima hoc in ratiocinio includitur, in contractu commodati depositi, aut locationis, licet convenienter interne, & pacientes, ut jactura rei commodati, depositi, aut locationis, ne sit lapura in me, licet non transferat dominium hujus rei commodatario, depositario, & inquilino, & semper versus permaneant eius dominus. Exempli gratia, licet mihi commodebam librum Joanni, ea legi ut, si pereat, immo sine eius culpa, mihi sit pietum solutus, quamvis in usu sit. Curigitur mihi, conferenti per medium societas Licius 1000. Coronatos, non licet mediocre percipere lucrum, licet eorum periculum non habeant, dominium semper penes me sit, modo saltem periculum quod fulcitur, ei praestem, concedens amplius lucrum in societate. Hoc Gerani ratiocinum nonne est aequaliter?

Secunda, cui innititur, ratio est quia, quam non transferat dominium 1000. Coronatorum cautione fortis a Liciu[m] præstata, non dicunt esse mutuum: quia natura hujusmodi mutui dominium rei mutuum transfertur mutuanti. Probatum exemplo commodati, locationis, depositi, in qua cautione rei commodatæ, locationis, aut depositi, non transferat dominium; hac secunda nonne est quoque legitima?

R E S P O N S .

Non diffundunt auctores inclytos, ut Cardinalem Hollensem, centra eam societatem esse licitam. In eam iurunt sententiam nonnulli Recentiores (d), qui patant, pacto societatis contractu, secundum licite contrahi, nempe, cautionem fortis, minus percipiendu[m] lucrum pro rata periculorum, quæ lucifaci acceptator.

Institutus Theologis, & Canonitis, a Do-

(a) Collat. Condomini. 10. 1. collat. 10. 1. 21.

11. 1. 21.

tributa nobis Apostolice potestatis plenitudine hoc nostra perpetuo valitudo Constitutione damnamus & reprobamus omnes, & quocunque contradicunt, conventiones, & padiones, posthac inuidos, seu inuidas, per quos, & per quas cavebitur personis pecunia, animalia, aut qualibet alias res Societatis nomine traducibus, ut etiam fortuito casu qualibet jacturam, damnum, aut amissione sequitur, contingat, fors ipsa, seu capitale tempore saluum sit, ad integrum a Socio recipiente restituatur; & ut de certa quantitate, vel summa, in singulis annos aut mons, durante Societate, respondetur. Statuimus hujusmodi contractus, conventiones, & padiones usurpari, & illuc possib[us] cerner debere.

Ea decimo Sixti V. non respicit meram difficultatem, aut solam politican exterram, ut falso supponitur, sed articulatum Ethicæ momentissimum, cui se accommodare expediat, a quo Leges Regni non sunt alienæ.

Patroni sententias adversas contendunt omnibus Sociis damnum, aut lucrum esse commune non ex natura Societatis, sed ex conditione isti pacto non ingentia, quod firmant definitione ipsa Societatis. Sed facilis est responso definitione, qui concipitur: nam quando Societas dicitur pactum a pluribus initum, quoque aliquid facit commune, ut lucrum fiat communem: Duorum, plurimum, & communem conformatum aliud in communis usum, vel qualcum (a); sequitur necessario, quod iuri natura inimitetur, quemvis aliquid commune facientem nomine Societatis, subire pericula & damnum evenientia pro qualcu[m]; nam alias nulla est aequalitas, justitia commutativa ingentia, quod huic convenit justitia regulæ (b): Secundum naturam e[st] commoda cuiusque rei sui sequi, quem sequitur incommoda. Si dicitur Sylvius, postquam dixit Societatem, ut sit legitima, habere rem iustam, & honestam, & suam conferentem pecuniam ejus subire pericula, ita ut si pereat, ipsi pereat soli; addit necessario aequalitatem cum in lucro, cum damno esse servandas inter Socios. Ut in omnibus servetur aequalitas inter Socios pro quantitate partium in Societate collaturum, & proinde qui aequaliter fortis datur, & aequaliter lucrum participent; qui inaequales, pro rata: & simile iudicium de domino, quod vel aequaliter, vel proportionaliter est dividendum pro aequalitate vel proportione per item. En expositione definitionis pacti Societatis, alias non accurate: definitionis nomen non adhibet, sed dicit: Describi aequaliter possit Societas, quod si duorum, &c.

Tantum absit, ut hic dectus Professor, & Vice-Cancellarius Universitatis Duacensis autem communie lucrum, & damnum non esse genuinae Societati congenitum, ut trahant ex profecto, quam agitamus questionem, allatis quatuor quinque rationibus, quibus innituntur adversæ sententiae Patroni, eas arguat fusilium & firmis rationibus, & demonstret nulli socio licere conscientia, ut salvum fore, auctem ad Societatem collatam fibi caveat, & necessario ipsi subienda sint pericula, & damna sicut quæbus: quod firmat auctoritate Bulle Sixti V. cuius textum descripsimus, & defendit hunc Pontificem non tantum damnare tanquam feneratiam pacta Societatis, in quibus alter Socius forte[m] suu[m] fibi fore salvum ab altero caret, contraria in fraudem Legum Ecclesiasticarum, & ad vitandas ponas in feneratores latae; sed generatim damnare ea p[ro]ta in se & ex communis natura, quemque in finem contrada.

Idem cenfet Scotus (c), Bannes (d), Azorius (e), qui dicit: Moi iudicio, Pontifex (Sixtus V.) condemnare viderit, tanquam feneratianem, & usurparum, per se talen Societatem: eam enim feneratianem, & usurparum appellat. Addit Navarro placuisse, ut Pontifex licet clam clarasset cautionem fortis, sed contrarium dixit: Optib[us] Navarris, ut Pontifex declararet idem patrum in Societate licitum esse, & iustum; at contrarium Pontifex declaravit, ac definitivit. Tandem idem Sylvester, quinque, sexve alii Auctores, quis laudat (f).

Pontifex Tom. III.

cam Azor. Ac-
curiu[m], Ange-
lus de Perusio,
Gofredus,
Calderinus &
alii.

(g) Argum.
triculi Pro fo-
lio 2. lib. 17.
Digestorum.

(h) S. Anton.
x. par. sum-
mersol. 1. c. 7.
S. 37.

(i) Glosa in
can. Plerique
3. 14. q. 3.

(k) Leg. 51.
non facient, pro
ficio.

(l) Dom. 5.
10. 2. 2. 6.

(m) Dom. 6.
10. 2. 2. 6.

(n) Dom. 5.
10. 2. 2. 6.

(o) Dom. 5.
10. 2. 2. 6.

(p) Dom. 5.
10. 2. 2. 6.

(q) Dom. 5.
10. 2. 2. 6.

(r) Dom. 5.
10. 2. 2. 6.

(s) Dom. 5.
10. 2. 2. 6.

(t) Dom. 5.
10. 2. 2. 6.

(u) Dom. 5.
10. 2. 2. 6.

(v) Dom. 5.
10. 2. 2. 6.